

25 สิงหาคม ปี 2025

เขียนโดยคุณนະกะยะมะ แผนงานจิต

โรคหลอดเลือดสมองตีบ

ครั้งนี้ผมตั้งใจจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองตีบ ซึ่งคุณพ่อคุณแม่ของผมได้ล้มป่วยลง และกำลังเผชิญกับผลกระทบจากการแทรกซ้อนที่หลงเหลืออยู่จนถึงปัจจุบันครับ

โรคหลอดเลือดสมองตีบ

คือภาวะที่หลอดเลือดในสมองเกิดการอุดตันหรือแคบลง ส่งผลให้การไหลเวียนของเลือดหยุดชะงัก สมองจึงไม่ได้รับออกซิเจนและพลังงานอย่างเพียงพอ จนทำให้เซลล์สมองบางส่วนตายลงในที่สุดครับ

อาการของโรคหลอดเลือดสมองตีบ

ลักษณะอาการจะแตกต่างกันไปตามตำแหน่งที่เกิดภาวะในสมองนะครับ โดยแต่ละจุดที่ได้รับผลกระทบจะส่งผลให้เกิดอาการเฉพาะที่ไม่เหมือนกันครับ

ความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว

หนึ่งในอาการที่พบได้บ่อยคือภาวะอัมพาตครึ่งซีก ซึ่งส่งผลให้การเคลื่อนไหวของแขน ขา หรือแม้แต่ปลายนิ้วเป็นไปอย่างยากลำบากครับ นอกจากนี้ยังอาจมีปัญหาในการพูด เช่น พูดไม่ชัด ลิ้นแข็ง หรือมีอาการกลืนอาหารลำบากด้วยครับ ซึ่งล้วนเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความเสียหายของสมองในส่วนที่ควบคุมการเคลื่อนไหวและการสื่อสารครับ

ความบกพร่องด้านการรับรู้สัมผัส

หมายถึงภาวะที่ระบบรับรู้ของร่างกายเกิดความผิดปกติ โดยอาการที่พบได้บ่อย ได้แก่ อาการชาตามมือหรือเท้า การสูญเสียความรู้สึกสัมผัส เช่น ไม่สามารถรับรู้การแตะต้อง หรือไม่สามารถรับรู้ความร้อน-เย็นได้ตามปกติ

ความบกพร่องด้านการออกเสียงและภาวะสูญเสียความสามารถทางภาษา

เป็นอาการที่เกิดจากความเสียหายบริเวณสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ความจำ และการอ่านเขียนครับ ส่งผลให้ความสามารถในการเปล่งเสียงพูดลดลง หรือแม้แต่การอ่านตัวหนังสือแล้วไม่สามารถเข้าใจความหมาย รวมถึงการเขียนข้อความก็อาจทำได้ยากหรือไม่สามารถทำได้เลยครับ

ความบกพร่องด้านการทำงานระดับสูงของสมอง (ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา)

เป็นอาการที่เกิดขึ้นเมื่อสมองส่วนที่ควบคุมการจดจำ การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และอารมณ์ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้เกิดความผิดปกติหลากหลายรูปแบบ เช่น ความจำเสื่อม (ความสามารถในการจดจำลดลง), สมาธิสั้น (มีปัญหาในการจดจ่อหรือโฟกัส),

รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น มีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียวง่าย หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยไม่สามารถควบคุมได้ครับ

สาเหตุของโรคหลอดเลือดสมองตีบ

โรคหลอดเลือดสมองตีบเกิดขึ้นจากการที่เลือดไม่สามารถไหลเวียนไปยังสมองได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เนื้อเยื่อสมองขาดออกซิเจนและเสียหาย ซึ่งความผิดปกติของการไหลเวียนของเลือดนี้ มักเกิดจากสาเหตุหลัก 3 ประการ

ความดันโลหิตสูง: เมื่อความดันโลหิตอยู่ในระดับสูงเป็นเวลานาน

จะส่งผลให้ผนังด้านในของหลอดเลือดเกิดความเสียหาย และนำไปสู่ภาวะหลอดเลือดแข็งตัว

ซึ่งภาวะนี้จะเพิ่มความเสียหายให้หลอดเลือดขนาดเล็กในสมองเกิดการตีบหรืออุดตัน

และอาจนำไปสู่โรคหลอดเลือดสมองตีบในที่สุด

ภาวะหลอดเลือดแข็งตัว: เมื่อไขมัน คอเลสเตอรอล และแคลเซียมสะสมอยู่ตามผนังหลอดเลือดมากขึ้นเรื่อย ๆ

จะทำให้หลอดเลือดแข็งตัวและเกิดลิ่มเลือดได้ง่าย ส่งผลให้หลอดเลือดสูญเสียความยืดหยุ่นและเกิดการตีบแคบ

ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การไหลเวียนของเลือดไปยังสมองถูกขัดขวาง

และนำไปสู่การเกิดโรคหลอดเลือดสมองตีบในที่สุด

ภาวะหัวใจห้องบนสั่นพลิ้ว: เป็นภาวะที่หัวใจห้องบน ซึ่งทำหน้าที่เก็บเลือด

เกิดการสั่นไหวผิดปกติอย่างละเอียดถี่ (ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ)

ส่งผลให้การไหลเวียนของเลือดภายในหัวใจไม่เป็นไปตามปกติ และเกิดการคั่งค้างของเลือด

ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อตัวของลิ่มเลือดได้ง่าย หากลิ่มเลือดนี้หลุดออกและไหลไปยังสมอง

ก็อาจทำให้หลอดเลือดในสมองอุดตัน และเป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดสมองตีบในที่สุด

แนวทางการรับมือ

หากสงสัยว่าอาจเกิดภาวะหลอดเลือดสมองตีบ สิ่งสำคัญที่สุดคือการเข้ารับการรักษาโดยเร็วที่สุดครับ

เพราะเมื่อการไหลเวียนของเลือดไปยังสมองหยุดลง เซลล์สมองที่ถูกทำลายแล้วจะไม่สามารถฟื้นฟูลงคืนได้

ด้วยเหตุนี้ การเริ่มต้นการรักษาอย่างทันท่วงทีจึงเป็นสิ่งจำเป็น

เพื่อจำกัดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสมองให้ได้น้อยที่สุด ยิ่งเข้ารับการรักษาเร็วเท่าไร

ทางเลือกในการรักษาก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วยครับ

จำสัญญาณเตือนโรคหลอดเลือดสมองตีบด้วยหลัก FAST ไว้ให้ดี!

FAST เป็นคำย่อที่ใช้สำหรับตรวจเช็คอาการเบื้องต้นของโรคหลอดเลือดสมองตีบ

พร้อมแนวทางการรับมืออย่างเร่งด่วน โดยคำว่า “FAST” นอกจากจะเป็นตัวย่อแล้ว ยังหมายถึง “รวดเร็ว”

ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการเข้ารับการรักษาโดยทันที หากพบอาการต่อไปนี้

ควรรีบไปพบแพทย์โดยไม่รอช้า

ใบหน้า (Face)

ให้สังเกตเมื่อผู้ป่วยยิ้มว่า มุมปากทั้งสองข้างยกขึ้นเท่ากันหรือไม่ หากพบว่ามุมปากด้านใดด้านหนึ่งตกลง หรือมีน้ำลายไหลออกจากมุมนั้น อาจเป็นสัญญาณเตือนของโรคหลอดเลือดสมองตีบ

แขน (Arm)

ให้ลองยกแขนทั้งสองข้างขึ้นโดยหงายฝ่ามือขึ้น และพยายามรักษาระดับแขนให้ขนานกับพื้น หากพบว่าแขนข้างใดข้างหนึ่งอ่อนแรงจนไม่สามารถยกค้างไว้ได้ หรือตกลงมาเองโดยควบคุมไม่ได้ อาจเป็นสัญญาณเบื้องต้นของอาการอัมพาตที่เกิดจากโรคหลอดเลือดสมองตีบ

การพูด (Speech)

ให้สังเกตว่าผู้ป่วยสามารถพูดได้ตามปกติหรือไม่ หากพบว่าพูดติดขัด พูดไม่ชัด หรือออกเสียงไม่เป็นคำ อาจเป็นสัญญาณเบื้องต้นของความผิดปกติด้านภาษา ซึ่งเป็นหนึ่งในอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมองตีบ

เวลา (Time)

หากพบว่าอาการใดอาการหนึ่งในสามข้อ—ใบหน้า แขน หรือการพูด—ตรงกับสัญญาณเตือนของโรคหลอดเลือดสมองตีบ ควรสงสัยไว้ก่อนว่าอาจเกิดภาวะนี้ขึ้น และรีบตรวจสอบเวลาโดยทันที จากนั้นให้โทรเรียกรถพยาบาลโดยไม่ลังเล เพราะระยะเวลาที่ผ่านไปนับจากช่วงเริ่มต้นของอาการ จะส่งผลต่อแนวทางการรักษาและโอกาสในการฟื้นตัวอย่างมีประสิทธิภาพ

การป้องกันโรคหลอดเลือดสมองตีบ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตถือเป็นหัวใจสำคัญในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองตีบ โดยเฉพาะการงดสูบบุหรี่ การออกกำลังกายอย่างเหมาะสม การรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ การดื่มน้ำให้เพียงพอ และการดูแลจัดการความเครียดอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การรักษาโรคเรื้อรัง เช่น ความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ก็มีบทบาทสำคัญในการลดความเสี่ยงของโรคนี้เช่นกัน อีกหนึ่งแนวทางที่มีประสิทธิภาพคือการเข้ารับการตรวจสมองด้วย “สมองต็อก” ซึ่งสามารถช่วยตรวจพบโรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมองได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น เช่น โรคหลอดเลือดสมองตีบ โรคหลอดเลือดสมองแตก หรือภาวะเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมอง รวมถึงเนื้องอกในสมอง การตรวจพบตั้งแต่เนิ่น ๆ จะช่วยให้สามารถวางแผนการรักษาและดูแลสุขภาพได้อย่างทันท่วงที

คุณพ่อคุณแม่ของผมนี้อาการหลอดเลือดสมองตีบในบริเวณที่ควบคุมการเคลื่อนไหวและการใช้ภาษา ส่งผลให้มีอาการอัมพาตครึ่งซีกและภาวะสูญเสียความสามารถทางภาษาไปครับ โดยเฉพาะภาวะสูญเสียความสามารถทางภาษา ทำให้การฟัง พูด อ่าน และเขียนบกพร่องอย่างมาก จนไม่สามารถสื่อสารได้ตามปกติครับ

หากอาการรุนแรง การกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิมอาจเป็นเรื่องยาก บางรายไม่สามารถกลับบ้านได้
ต้องใช้ชีวิตในสถานดูแลครับ และเมื่อไม่สามารถสื่อสารหรือแสดงเจตจำนงได้อย่างชัดเจน
ศักดิ์ศรีที่เคยหล่อหลอมมาตลอดชีวิตก็อาจถูกลดทอนลงอย่างน่าเศร้า
ดังนั้น ขอให้ทุกท่านใส่ใจดูแลสุขภาพ ปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตเพื่อป้องกันโรคนี้ และหากพบอาการผิดปกติ
ควรรีบโทรเรียกรถพยาบาลและเข้ารับการรักษาโดยเร็วที่สุดนะครับ